

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Ozvena k ľudu!!!

Proklamácia spojených stránok opozície.

Spojené stránky opozície k ľudu uhorskej krajiny obracajú sa s nasledujúcim manifestom:

Krajinskí vyslancovia spojených stránok opozície i v prítomne fažkom rozpolžení politickom nemôžu sodpovedať prísnyim povinnosťam svojim, bo v krajinskom sneme prestaly panovať zákony, práva a poriadok, miesto ich zaujala hrozná svevôla, *následkom čoho zcela nemožné sú riadne porady a pojednávania krajinského zákonodarstva.*

Predsedníctvo krajinskej snemovne svevolne a najsurovejším spôsobom urazilo a zrušilo jestvujúce domové pravidlá, nezákonne vynesené uzavretia vyhlásilo za zákonné, krajinskú snemoveň obsadilo vojskom a policajou a krajinských vyslancov, ľudom zákonne vyvolených, zo siene porady a z parlamentu odstrániť dalo neslýchanou surovosťou.

Následkom zcela nezákonnitého vytvorenia šesťdesiat krajinských vyslancov z uhorského snemu, snem tento nemožno považovať za úplný, preto aj právoplatne a zákonne účinkovať nemôže.

Delegácie zarovnak zcela nezákonne sú vyvolené a všetky uzavretia ich, dľa práva nemajú žiadnej platnosti.

Vo všetkých týchto nezákonnitosťach vláda a snemová väčšina sú úplne solidárne. Ku prevedeniu týchto nezákonností, bráchium dala vláda, väčšina ale bez ohľadu na predpodmienky zákona, utvorila si nové domové pavidlá, ktoré dľa práva síce sú neplatné, ktorými však vzdor

toho násilenstvo hľadí do života uviesť. Ohľadom na tieto neodskriepiteľné skutočnosti, snemové predsedníctvo, vláda a väčšina darmo sa odvolávajú na vynímečný ráz zpáchaných neprávosťí a nezákonností, darmo sľubujú, že napozatým váží si budú práva a zákony parlamentárne, rozumie sa v prvom rade tie domové pravidlá, ktoré proti všetkému právu utvorili zcela nezákonne.

To však nikdy nemože byť právo, čo sa zakladá na nepávostach.

To nemôže byť právny poriadok, ktorý dakedy možno zadržat a dakedy aj nie. Podstata právneho poriadku záleží v tom, že každý prisne držat sa musí jeho pravidiel. Aknáhle túto povinnovatosť podrobíme osobným náhľadom, nemôže viac reči byť o pvávnom poriadku, bo na jeho miesto vstupuje svevôla.

Zpiatky uvedenie urazeného právneho poriadku nemôže teda jednoducho v tom pozostávať, že prestanú urážat ho napozatým, lež záleží v tom, že bezpodmienečná povinnosť prísného jeho zadržania znovu je zabezpečená.

To ale nemôžeme dosiahnuť, keby sme za právoplatné považovali také veci, ktoré povstaly urazením právneho poriadku.

A nemôžeme to dosiahnuť, kým na vláde ostanú ti, ktorí ich osobné náhľady nevedeli a nechceli podrobiť pravidlám zákonov a práva. Bo čo si raz mohli dovoliť, to si aj druký raz a toľkokrát môžu dovoliť, kolkokrat sa im líbi.

V prvom rade odstúpenie sodpovedného predsedu snemovne a ministerpredsedu, nemožno teda považovať za svevolnú požiadavku opozície, bo je to na nutnosti spočívajúca, teda

nevyhnutná potrebnosť, zpiatky uvedenia zákonného a právneho poriadku.

Dokiaľ aj nestane sa toto, parlament náš nachodí sa vstave anarchie. V účinkovaní takého parlamentu opozícia súčasťňovať sa nemôže, ba ani to nemôže dovoliť, aby ďalej trval bo keby to urobila, prispievala by ku zrušeniu právneho a zákonného poriadku a **pomáhalá by stále uviesť v krajine svevoľu a hrúzo vládu.**

Protivníci naši odvolávajú sa na daktoré nemilé objavy, ktoré spojené sú s opozíciou. Objavy tieto akokoľvek daktorým sú neprijemné, parlamentarizmus neurážajú v koreni, uráža ho však zlostné rušenie práv a jestvujúcich zákonov. **Preto aj navždy zlomiť svévoľné šliapanie zákonov, považujeme za prvú našu povinnosť.**

Parlament Uhorska v takomto stave nachodia udalosti zahraničia, ktoré záhubne vplývať môžu i na veľavážne záujmy krajinské.

Že vláda a väčšina snemovne tiež majú ich povinnosti, o tom oni, zdá sa ani pochopu nemajú. Ťažké rozpoloženie politické a nebezpečie, aké zo zahraničia hrozí Ukorsku, ani na okamženie neprekáža ich v tom, aby **pokračovali v ich nezákonnitostach a hrúzo vláde.** *Parlamentárny mier dľa nich v tom by mal pozostávať, aby nikto viac nežiadal zpiatky uvedenie právneho a zákonného poriadku v parlamente, aby opozícia všetky nezákonnitosti uznala za zákonnosti, nespravodlivosti za spravodlivosti a ako základ všetkých práv a zákonov aby považovala surové násilienstvo.* Iné žiadajú však zdravý rozum a dôslednosť mravného smýšľania.

Predsedníctvo snemovne, vláda, väčšina svevoľne a surovým spôsobom zrušili právny a zákonný poriadok parlamentu. Práva a zákony teda do platnosti znovu treba uviesť v krajinskom zákonodarstve. Ponevác však opozícia aeprávosti a nezákonnosti za práva a zákony uznať nemôže, zavedenie mieru v parlamente prisnou povinnosťou je väčšiny. Pri tejto povinnosti nikto nech sa neodvoláva na právo väčšiny. *Na toto právo tým menej smie sa odvolávať väčšina, bo ona povstala najhroznejšími nezákonnitostami a právo jej obmedzené je domovými pravidlami.* Čo ale stáva sa rušením postavených medzí k obrane zákonov, to neni pokračo-

vanie dľa práva, lež jeho šliapanie a udržovanie takého nezákonného stavu je doprosta pokračovanie v bezúzdnom šliapaní zákonov. Kto raz opustil pôdu práva, ten nech sa neodvoláva na práva. My nežiadame od väčšiny, aby zriekla sa jej práv, s dôrazom však žiadame len to, aby vrátila sa k zákonným medziam jej práv. Keď sa to stalo, vtedy bude mať právo opozíciu na jej povinnosti upomínať, prvej ale nie.

Pred zpiatky uvedením právneho poriadku v parlamente, opozícia nemohla by sa hroznej prehrešif proti jej povinnosťam, ako keby v terajšom ťažkom rozpoložení politickom vyplnila nespravodlivú žiadosť väčšiny, ďalej trpela nezákonné vydržiavanie snemových zasadnutí a k obrane právneho poriadku zastavila jej pokračovanie ako opozícia.

V takýchto okolnostach my naše slovo ohrožovania pozdvihnúť môžeme len von z parlamentu, pred ľudom Uhorska, pred jehož súdnu stolicu postaviť sa, nemá smelosti vláda.

Ohrožujeme sa proti každého druhu a mena účinkovaniu pod hrúzo vládou stojáceho, bráchiumom obklúčeného, zmrzačeného parlamentu.

Ohrožujeme sa zvlášte proti tomu, aby tento zmrzačený parlament a v ňom nezákonne vyvolené delegácie, nové ťarchy uvalovaly na ľud krajinský.

Ohrožujeme sa proti politike cieliacej na podmanenie nových krajín a zbytočného miežania sa do záležitosti iných štátov.

Ohrožujeme sa proti zavedeniu vojenskej vlády na území ríše svätej koruny.

Ohrožujeme sa proti urážkam a utlačaniu slobodného shromažďovania sa a slobody tlače.

Ľud celého Uhorska v smysle nášeho neodolateľne pevného uzavretia sriaďujme, organizujme cieľom vydobitia volebného práva na demokratickom základe, bo jedine týmto zákonom možno prekazif také neriady a nezákonnosti, ako sú prítomné a istú cestu otvorif k náležitému vývinu ľudu, na poli verejnoprávnych, hospodárskych, spoločenských a politických záležitostí.

Za to ale, že nadovšetko v terajších preťažkých okolnostach na tisíce krajinského ľudu nachodí sa bez zastupiteľstva v krajinskom zákonodarstve, celá sodpovednosť padá na tých,

ktorí viacej hľadia na to, aby sa udržali na vláde, ako aby zpiatky uvedením zákonností a právneho poriadku v parlamente, ráz na vždy zabezpečili ústavu krajinskú.

Z katolíckej Ludovej Jednoty.

Valné shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty.

Katolícka Ludová Jednota tohoročné valné shromaždenie vydržiava 17. novembra o 3. hodinách popoludní v miestnosťach starej snemovne (Föherceg Sándor-u. číslo 8.) v Budapešti.

Valné shromaždenie našej najvýznamnejšej organizácie katolíckej považovali sme vždy za zvláštny moment verejného života katolíckeho. Tá rozsiahla účinnosť a neobyčajné úspechy, na ktoré z roka na rok poukazovalo vodcovstvo tejto organizácie, upevňovalo nás v tej dôvere a nádeji, že cieľuprimeranou organizačnou akciou, hospodárskym a kultúrnym vzdelávaním kresťanskému spoločenstvu mohutný tábor posťastí sa ustálif.

V terajších krušných pomeroch, keď na celom poli spoločenského života objavuje sa všestranný rozklad, so zvýšenou zaujatosťou hľadíme na Katolícku Ludovú Jednotu, či aj prítomne vládala rozmnožiť svoje sily a rozšíriť kruh spasonosného účinkovania svojho?

Správa a vodcovstvo Katolíckej Ludovej Jednoty zaujatost katolíckeho ľudu i sami zväčšujú tým, že odbočiac od terajšieho zvyku, deň po valnom shromaždení upotrebia ku vážnym pojednávaniam a ku poradám povoláva tých, čo po vidiekoch najpevnější podporovatelia sú katolíckych pohybov, totižto miestnych správcov a vodcov skupenín Jednoty.» Pozvanie k valnému shromaždeniu, ciele v druhý deň vydržiavať sa majúcih porad označuje nasledovne:

1. aby pánom miestnym správcom náležité nahliadnutie poskytla do činnosti stredišťa, predostrela im pohnútky našich akcií a k posudku zavedla im príležitosti

2. aby sme pretriasali ciele Katolíckej Ludovej Jednoty;

3. aby sme pojednávali o programme hospodárskom;

4. aby sme vodcom skupenín určili kruh účinkovania pri organizovaní a iných prácach Jednoty.»

Valné shromaždenie 17. novembra a porady 18. novembra vydržiavajú sa s nasledujúcim programom:

Dňa 17. novembra popoludní o 3. hodine vo veľkej dvorane starej snemovne valné shromaždenie Jednoty, pri čom rečia:

Dr. Ludvik Rajner, vysvätený pán biskup a arcibiskupský miestodržiteľ ostrihomský. Štefan Rakovszky skut. vn. taj. radca, predseda Jednoty, kraj. vysl.

Gróf Jozef Károlyi kraj. vysl.

Gróf Aladár Zichy skut. vn. tajný radca kraj. vyslanec.

Štefan Haller kraj. vysl. hlavný tajomník Jednoty.

Dr. Mikuláš Zboraj kraj. vyslanec, predseda Jednoty.

Dňa 18. novembra popoludní o 3. hodine v dvorane Svätoštefanskej Spoločnosti (Szentkirályi-utca 28.) porada miestnych správcov,

Predmety pojednávania:

Ciele Katolíckej Ludovej Jednoty. Dr. Alexander Ernszt, hlavný správca.

Hospodárske úlohy Katolíckej Ludovej Jednoty. Štefan Haller, kraj. vysl. hlavný tajomník, Organismus Katolíckej Ludovej Jednoty. Dr. Štefan Molnár, dr. Julius Moldoványi, Štefan Haller.

Večer o 7. hodine porada vodcov skupenín v dvorane Svätoštefanskej Spoločnosti. Pri čom pojednáva sa:

Čo je vodca skupeniny? Štefan Haller, kraj. vysl., hlavný tajomník.

Vodca skupenín a tlač. Karol Huszár, kraj. vysl., tajomník.

Sociálne úlohy vodcu skupenín. Andor Szalánczy, tajomník.

K valnému shromaždeniu a ku poradám cestovať možno s výhodnými kartami železničnými. Ústredná kancelária Katolíckej Ludovej Jednoty. za vopred poslané 20 haliere každému kto sa o to uchádza pošle certifikát k dostaniu výhodnej železničnej karty, k cestovaniu na rýchlo a osobných vlakoch uh. štát. železníc a košicko-oderbergskej čiary, do Budapešte a zpiatky.

Naše školstvo.

Julius Wlassics nekďajší minister výučby nedávno na shromaždení maďarskej muzeálnej spoločnosti povedal veľkú reč o osvete Uhorska. V reči tej pán Wlassics o našom školstve vyslovil sa nasledovne: U nás je školopovinnosť zákonom nariadená, lež povinné je u nás aj obchádzanie školy.

Takúto prísnu a spravедlivú kritiku ešte nikto nepovedal o uhorskom školstve, ako Julius Wlassics. Čo znamenajú jeho slová? To, že u nás zákon núti rodičov, aby svoje deti vo verejných školách vyučovať dali, lež rodičia nemôžu sodpovedať tejto povinnosti, ponevác niet u nás škôl pre všetkých školopovinných, tak že títo nútení sú vyrásť bez všetkej vedomosti. Toto je to povinné obchádzanie škôl.

Wlassics ako nekďajší minister školstva, najlepšie vie, ako je u nás prevedený zákon o povinnej výučbe. Zákon vyniesli ešte roku 1868. Odtedy viackrát ho opravovali. Ba zakon Apponyiho vypovedal bezplatnú výučbu, čo tolko znamená, že v ľudových školách deti zdarma sa vyučujú a vzdor toho štatistice detí vyhybuje škole. Prečo? Bo niet dostatočných škôl. Či to není do smiechu? Zákon pokutami hrozí rodičom, keby svoje deti vyučovať nedali, lež štát nepostaral sa o to, aby rodičia povinnosti tejto sodpovedať mohli. Ako že môžu svoje deti do školy posielat, keď je v krajine viac sto dedín bez školy? Na stá je zase takých obcí, kde je síce škola, lenže vpratané je v nej do dvesto ba aj viac deciek. No, vyučuj tu! Čo by sa potrhla ten učiteľ, není vstave výsledok preukázať. Je sa tomu čo diviť, že je u nás tak veľa analfabetov? Je div, že západné krajiny Europy ešte aj teraz držia Uhorsko za štát balkánsky? A majú pravdu, bo kde sme my od Francúzov, Angličanov a Nemcov? Ba aj také malé štáty ako je Švajciarsko, Dánsko, Norvégsko prevyšujú nás i v ohlade školstva, bo kým v tých štátoch z pomedzi sto ľudí traja-štyria neznajú čítať a písať, v Uhorsku dľa štatistiky takýchto je 40—50.

Hľa, to je náš pokrok v číslicách znázornený. Ozaj haňbiť sa môžeme. Sám Julius Wlassics odhalil túto potupu s posmechom: v Uhorsku povinné je obchádzanie školy.

A prečo tento posmech, táto potupa? Že vraj není peňazi na školy. Teda ešte roku 1868 vyniesli zákon o povinnej výučbe a odtedy nebolo peňazi na školy. Odtedy krajinský rozpočet poriasť na dva miliardy. Vlády mali peniaze na kortešácie, na platy a na penzie kadejakých darebákov. Na vojsko odhlasovali len nedávno viac sto millionov a mungovia odhlasujú, kolko len pýtať bude minister vojny. Na školy však niet peňazí. Polmilionu detí nechodia do školy. Na stá škôl je v horšom postavení, ako poriadneho gazdu maštal. Nehaňbime sa teda, keď nám do očí šmaria pravdu, že Uhorsko je kus tmavej Afriky.

Fatransky.

Všeobecné volebné právo a sekularizácia.

Slobodní murári v terajšom politickom boji veľmi ticho sa chovajú. Od samého počiatku politického víchra až posiaľ čusia ako s teplým osúchom. Mlčanlive utiahnutí sú vo svojich dieiach, čakajúc tam na tú sprostú mušku, ktorá by do ich saku zablúdila, aby ju tam potom dľa ich vôle a zvyku zgniaviť mohli. Ani len chýru niet o nich. Tak sa nám zdalo, že sa ani neukázu na verejnosť do tých čias, kým nerozhodne sa veľká otázka volebného práva, ktorú oni za masťné hrnce terajšej vláde zapredali. Možno však, že sme sa omýlili. Za volebné právo slobodní murári ešte vždy vedú krutý boj lež — ako všetko — len potajomne.

Je to taká hračka, ktorá je veľmi zaujímavá a nadmieru prefíkaná a k tomu veľmi týka sa kože katolíkov. A dľa všeobecnej mienky nemôže tam chýbať ruka Lukácsa. O čom je teda vlastne reč? O všeobecnom volebnom práve a o sekularizácii, zretedelnej povedano, o shabaní cirkevných majetkov.

Ako súvisia tieto dve otázky?

Veľmi jednoducho. Lukácsovi, jako vidno, agitácia za všeobecné volebné právo, je veľmi nepríjemná. A ešte nepríjemnejšie je mu pevné spoludržanie spojených stránok opozície; najnepríjemnejšie ale je mu to, že v otázke volebného práva i robotníctvo pripojilo sa k opozícii. V takýchto pádoch k čomu sa odhodlá poriadny politik? Poriadny politik vtedy vzdá

sa svojho úradu a prepustí svoje miesto takému človeku, ktorý je vstave zaviesť poriadok. Čo však robí Lukács v takýchto okolnostiach? Láme si hlavu nad ťažkosťami, z ktorých nevie vybrnúť. Takéto ťažkosti pre Lukácsa sú:

1. Na dennom poriadku nachádzajúce sa volebné právo.

2. Silné spoludržanie spojených stránok opozície.

3. Zaujaté stanovisko robotníctva.

Keby nebolo týchto ťažkostí, Lukács ministerpredsedom mohol by byť až do dňa súdneho. Čo by teda rád previedol Lukács? Figľuje nad tým, ako by mohol:

1. Dolu sňať volebné právo z denného poriadku.

2. Rozprášiť spojené stránky opozície.

3. Od opozície odtrhnúť robotníctvo.

A dľa neho všetko toto ľahko dalo by sa dosiahnuť sekularizáciou, shabaním totiž našich cirkevných majetkov, po čom tak veľmi túžia slobodní murári a všetci bezbožníci a vztekli nepriateli katolíckej cirkvi. Keby sa Lukácsovi podarilo túto otázku hodiť do verejnosti, vtedy dľa jeho mienky hneď pobočné by bolo volebné právo, povadily by sa spojené stránky opozície, a proti nim rozhodne postavilo by sa robotníctvo. Ku tomuto potrebuje on slobodné murárstvo.

Dľa chýrov totižto Lukács už vyjednával s niektorými poprednými vodcami slobodných murárov. Uďajne dohodnul sa s nimi v tom, že slobodnomurárske lóže pojednávajú a agitáciu už najbližšie začnú v záujme sekularizácie. Keď potom vypukne boj, aby katolícka cirkev olúpená a ozbijaná bola o jej majetky, vtedy potom v Uhorsku prekotí sa všetko, len jedno ostane pevne stát, totižto kreslo ministerpredsedu Lukácsa.

Toto zločinstvo na prvý pohľad zdá sa byť ťažko k prevedeniu, pretože však reč je o slobodných murároch, neslobodno ho držať za nemožné. Na každý pád pekelná prefikanosť patrí ku vymysleniu takéhoto plánu a ku jeho prevedeniu potrebná je nevýslovná nestydatosť a zrečenie sa všetkého citu statočnosti a spravodlivosti.

Pomyslime si, že slobodní murári roky a roky agitovali za volebné právo. Keď ale prišiel

rad na lámanie chleba, zaiste nie zadarmo, pripojili sa k Lukácsovi ktorého na motúzkudrží fanatičný, ukrutný nepriateľ volebného práva, Štefan Tisza. V tejto hlavnej zrade pokračujú ďalej slobodní murári. Keď už zapredali práva ľudu, teraz s otrávenou dýkou idú ho do ahrbta štuchnúť. Či je potrebné ešte i krajsie charakterizovanie slobodných murárov?

Myslíme však, že sa veľmi mýlia tito naničhodníci. Pevne veríme, že ľud Uhorska, zvlášte ale katolíci majú ešte toľko statočnosti, že nedovolia, aby akýkoľvek zločinec jeho hriešnou rukou dotknul sa našich najsvätejších pokladov. A pevne úfame, že všeobecné, tajné, po obciach hlasujúce, priame volebné právo v jeho víťaznej, napredujúcej ceste nezastavia dnes už ani hriech, ani úklad, ani podvod, ani násilenstvo, ani zločinstvo, ani Lukács, ani Tisza, ba ešte ani len slobodní murári.

Ján Bartoš.

List z dediny.

Častokrát čujem žaloby a ponosy, že aký zaostalý je náš ľud dedinský, že hlivie v ozajstnom hovädskom položení, že nezná ani písať, ani čítať, že je až príliš ponížený, bojazlivý a nemotorný.

Žiaľbohu, tomu je veru tak. Pravda je, že v máloktorom kultúrnom štáte je ľud natoľko zanedbaný a zaostalý ako v Uhorsku. Pravdu túto najlepšie uznávajú tí, ktorí s dedinským ľudom obcujú.

Prečo táto hanebná zaostalosť nášho ľudu? V prvom rade preto, bo je chudobný. Biedny človek je ponížený a núdzny. Natoľko je zaujatý so svojim postavením, že na iné ani nemyslí, iba na to, ako zarobiť kúšik toho vzdajšieho. Kde je ľud zámožný, tam je nezklátené i jeho seba povedomie. Takýto ľud myslí a cíti. Má akú takú samostatnosť. Zastane si svoje práva, keď mu ich odnímajú. Nekloní sa pred hocakým panákom, ba odpovie mu smeľe, keď ho uráža v jeho ľudskej podstate.

Druhú príčinu zaostalosti sedliakov nachodím v zlých školách. Štatistické dáta dokazujú, koľké tisíce ľudí nevedia čítať a písať. Prečo nevedia? Bo im vláda nedá také školy, v ktorých každý školák vo svojej materčine na-

učil by sa tie najpotrebnejšie vedomosti. Generácie vyriastly ako divé huby v hore. Čo si počať s takýmto ľudom? A hlúposť nášho ľudu páči sa pánom, ktorí ľud ten upotrebuju ku svojim cieľom. Načo je vraj sedliakovi veda, hovoria tí panáci, nech je hlúpym hovädom, aspoň ho drať môžeme. A že tí páni vedia využiť zaostalosť sedliakov, svedčia o tom súdy, kommasácie, volby a čo iné. Z hlúposti sedliakov bohatnú veru mnohí lotri.

Keď je teda ľud dedinský natolko zaostalý, prečo mu neprispēju ku pomoci jeho vodcovia a priatelia? Či nenie mužov, ktorí by do ochrany vzali a bránili sedliaka?

Našli by sa aj praví zastupitelia ľudu, lenže ľud častokrát neverí svojim priateľom. Nedôverou chová sa ku nim. Podozrieva ich, po čom tí priatelia a vodcovia stanú si na bok. Máme aj takéto príklady. Spomenem len čítacie a potravné spolky. Kolké z nich usmrtil sám ľud? Prečo? Pre nedôveru a ľahostajnosť.

Stáva sa však častejšie, že ľud načúva svojich vodcov. Drží sa dľa ich návodov. Bráni sa proti úžere, keď zakladá svojské peňažné ústavy. Zrieka sa pijanstva. Predpláca si novinky. Spolu drží. Pri voľbách nedá sa zklátiť a s oduševnenosťou zaujme sa za svojho kandidáta. Robí to preto, bo jeho vodcovia to mu vtrepali do hlavy, že len vtedy bude dobre ľudu, keď bude triezvy, šanobný, snášanlivý, svorný a keď svojej nepamáha, či hlasom pri voľbách, či s peniazmi v priemysli a v obchode. Áno, máme aj takých mužov, ktorí sa ľudu venujú. Bránia ho proti krivdám, poučajú ho a dodávajú mu seba povedomia. Nuž a čo je častokrát odmenou týchto vodcov a hájitelov sedlače?

Prenasledovanie, osočovanie, bojkot a tresty. Vyhlásia vodcu za buriča, za vlastizradcu, za nebezpečného človeka, ktorého žalárovať, ba von z krajiny vyhnať treba. Vytrieskajú mu obloky, zamažú mu dom, vykrikujú naň oplzlosti, vytvorí ho zo spoločnosti, udajú ho u vrchnosti. Spolčia sa proti nemu, aby ho mravne a hmotne zničili.

Pravdu píšem a či prehánam? K dokázaniu mojho tvrdenia našiel by som svedkov medzi čitateľmi Kresťana?

Pravda, áno!

No hľa, u nás tak sa vodí ľudomilom. Kade-

akí mungovskí lapajú takto sa odsluhujú mužom, ktorí sa za ľud zaujmú. Kolkých duchovných udali a postavili pred súd? Kolkých povláčili v novinách? Kolkých vyhlásili za pánslavov, za vlastizradcov? Prečo? Jedného preto, bo zakladal spolok ztriezlivosti. Druhého preto, bo utvoril potravný alebo úverkový spolok; tretieho, bo na volbe stoličných výborníkov postavil sa proti slúžnemu; štvrtého, bo horlil za kresťanskú ľudovú stranu. Nuž ale kto by stačil všetko popísať. Dosť natom, že tu spomenuté veci sú u nás zabránené. Tu s ľudom aby sa nikto nezaoberal, bo zle pochodí. Preto mnohí naši dobrí ľudia obávajú sa agitovať proti alkoholizmu, vydržiavať verejné prednášky, naukobehy a shromaždenia. Ľud dedinský politicky organizovať v Uhorsku je vec kriminálna. Pre ňu človek zaznačený býva do čiernej knihy a takému beda. Každý stoličný lumpák zadrapi sa doň a pomstí sa na ňom. Či nenie tak, pane Koloman Brestyenzsky? Vy by ste najlepšie vedel dokázať, že čistú pravdu píšem.

Pozrime však kto sú tí páni, ktorí pohonriada na našich vodcov? Oni hovoria o sebe, že sú tuhí vlastenci a strážcovia «uhorského štátu».

Ja však viem, že sú medzi nimi padelači, defraudanti, lenoši, ktorí zdarma berú veľké platy; aj to viem, že sú medzi nimi po krky zadlžení hladoši, ktorí za peniaze prevedú hoc aké podliactvo... Kolkí z týchto vlasteocov už dávno mali by sedieť v Illave? A predsa oni vládnu nad ľudom.

Čo je tu zapotreby?

Zlomíť rohy tyranom a nepriateľom ľudu. S čím ich zlomíme? So všeobecným právom volebným. To vykorení nadvládu tyranov a ľudu dá slobodu.

Dedinčan.

Preč s alkoholom!

Čím viac stroví sa alkoholu, zvláštne pálenky, tým viac rastnú dane. Súdov, zandárov, policajtov treba tým viac, kým viac liehu užívajú ľudia, bo čím viac pijú ľudia, tým viac roboty majú súdy, zandári a policajti. A čo to znamená pre občanov, keď nie nové a nové daňové farchy?!

Dľa výkazov učencov a štatistiky obeť alkoholu obnášajú väčšiu polovicu obyvateľov žaľárov, detských útulní, chudobných domov, blázcov, verejných nemocníc a sanatorií. Následkom užívania alkoholu obrátiť sa musia milióny na utvorenie a udržanie týchto ustanovizní. A odkiaľ vezme štát k tomu potrebné peniaze, keď nie z vašku daňujúcich občanov?

Alkohol zpotvorí národnú silu. Pijatika chudobnými učiní bohatých, oslabuje robotné živly, tulákmi, lumpami učiní celý rad poriadnych robotných sil, do choroby uvaluje zdravých, privedie starými robí mladých, nervóznymi a privedie práceschopnými učiní úradníkov. A to všetko stáva sa na farchu štátnej pokladnice.

Každý rok sbierajú sa v krajine milodary pre nešťastných suchotinárov. Teplou postelou suchej nemoce je alkohol. Nad dvere každej krčmy by sa malo vypísať: «Tu predávajú kolery». Nesmelo by ale vystať ani to: «Tu pestujú sa bacilly suchej nemoce».

Najlepším liekom na túto nákazlivú nemoc by bolo: úplné zavretie krčiem v nedeľu a vo sviatok. Agitujme, kým to nedocielime a ostanú nám aspoň z väčšej čiastky vo vašku tieto haliere.

Pri duševnom zdraví veľkým pokladom a požehnaním je zdravie telesné. A koľkí slepi, nemi, zradnikom a anglickou nemocou trápení nemajú toho najdrahšieho zemskeho pokladu a síce dľa učenia lekárskej vedy z väčšej čiastky následkom užívania alkoholu. Hriech otcov pomstí sa až do osmého pokolenia, hovorí Písmo Sväté. Naše srdce nemôže hladieť bez milosrdenstva na trápenie ubohých a ochotne platíme prirážkovú daň kresťanskej lásky k bližnému. Keď by sme ale hriechy otcov vytrhli z pázúrov alkoholu, o mnoho väčšiu obeť priniesli by sme na oltár kresťanskej lásky.

Lutujeme opustené vdovy. Koľkých mladých žien odovdovelo pre nešťastný alkohol, pre hnusné opilstvo? Koľkí nemajú s čím hlad utíšiť svojim plačujúcim nevinným dieťkam a to znamená novú farchu pre milosrdné duše, pre spoločenstvo ľudské.

Aj politický život veľa trpí pre jedovatý alkohol, pre víno, pivo a pálenku. V alkohole udusia sa najsvätejšie myšlienky, najvznešenejšie snáhy. Koľko veľkých plánov utopí sa v šam-

panskom víne pri všeliakých bankettoch. O koľko lepsie pomery by nastaly v krajine, roľníci a remeselníci by neboli natoľko trápení, keby sa pri voľbách nedali voličia zakúpiť, zviest vínom pivom a pálenkou. Ktože ale platí za tie strovené nápoje a judácke groše, keď nie daňujúci občania?!

Alkohol neústupne požaduje, i hojnú daň krve. Účinkovanie alkoholu vidíme i v diplomatických zmätkoch. Nie jedna vojna bola by celkom neznáma v dejepise, keby veľikáši, ktorí osud národov v rukách svojich držia, o niekoľko pohárov menej šampanského boli vypili. Manlicherky, Kruppové kanóny a ohromné, drahé válečné lode takzvané Dreadnoughty sú neraz požiadavkou alkoholu.

Ale už dosť! Aj z tohoto vidno, že k čomu je dobrý alkohol a na čo sú potrebné tie veľké dane?

Ľudia žalujú sa ustavične na veľké, takrečeno už uzeniteľné dane, krvavú daň alkoholu trpia ale bez slova!

Prv nebude lepšie, kým nezvíťazí heslo: «Preč s alkoholom!»

F. K.

Z bojišťa na Balkáne.

Černohorci, Srbi, Bulhari a Gréci i v minulom týždni Turka zbili na celej čiare.

Černohorci bombardovali mesto Skutari. Napriek ustavičnej strelbe Turkov, jednej 3000 hláv počítajúcej černohorskej brigáde podarilo sa prejsť cez lodný most postavený ponad riekou Bojana.

Srbský kráľ Peter 2. novembra s veľkým sprievodom vtiahol do mesta Üsküb. Obyvateľstvo mesta prijalo ho slávnostne.

Bulhari z jednej strany stoja pod Drinapolom a dobijajú mesto od západu, od severa a od severozápadu. Z druhej strany zas tureckú armádu pri ostrých bojoch odtisli až na 40 kilometrov pred Carihradom.

Gréci po ostrých bitkách zaujali mesta Jenidže a Preveza.

Turecko dľa najnovších správ ku európskym veľmociam obrátilo sa o zakročenie cieľom zastavenia ďalšej vojny a podujatia vyjednávania k uzavretiu pokoja.

POLITICKE CHYRY.

Mungovský parlamentarizmus.

Znovu a zretedelne dokázali mungovci, ako si predstavujú slobodu krajiny a parlamentarizmus Uhorska. Na 30. októbra svolaný bol krajinský snem zvlášte len cieľom vyvolenia členov do delegácií. Lukács a Tisza aj túto príležitosť použili k tomu, že stávanie a celé okolie parlamentu obsadili kordónom vojska a policajtov. Nuž títo ľudia ozaj zralí sú do blázincea že sa opovážia pred celým svetom parlamentarizmus takto v posmech uvádzať. Krajinskí vyslancovia spojených stránok opozície dostavili sa ku parlamentu, tam však veliteľ kordónu privítal ich slovami: **Bajonett auf!** Vojsko ani jedného z opozície nepustilo do krajinského snemu. Spojené stránky opozície verejne ohrozovaly sa proti tejto najnovšej brutalite mungovskej. Na tom však není dosť. Tejto záležitosti nech sa zaujme i volebné obecnstvo a v každom volebnom okrese nech sa vydržiavajú shromaždenia proti hrúzovláde Lukácsa a Tiszu

Gróf Andrassy a mungovci.

Mungovcov odkedy žijú ešte nikto tak nevyumýval, ako gróf Julius Andrassy v snemovom zasadnutí 30. októbra. Lukács a Tisza pod úderami Andrassyho svierali sa ako hadi, mungovskí vyslanci ačpráve len sami boli medzi sebou, škripali zubami, Andrassyho veľkým hlučkom chceli prekaziť, aby ďalej nehovoril. Andrassy však nezľakol sa našršených mungov, náležite vyčítal im lekcii. Murínov ale darmo by kto umýval. Mungovci a muríni ostanú vždy čierni a ubrýzganí.

Lukácsovi drabantí.

Ministerpredseda Lukács v mungovskom klube 30. novembra večer, mungom, ktorí mu tam päty lízali, slúbil, že on aj to dokáže, ako si vie zákony vážiť, Nuž aby to dokázal mohol, v snemovom zasadnutí 31. októbra predostrel zákonný návrh na utvorenie parlamentárnej stráže. Dľa tohoto zákona do parlamentu mungovci stále posadia vojenských strážcov, drabantov, keď ale treba, aby tá mungovská sloboda ešte peknej vyzerala, parlament obtočíť dajú aj vojenským kordónom.

Mungovské delegácie.

Vo stredu 6. novembra jeho veličenstvo kráľ o 12. h. cez poludnie v budínskome hrade najprv zahájil rakúske a potom uhorské delegácie. V trónnej reči jeho veličenstvo o rozpoležení politickom povedal, že úlohou uhorskej a rakúskej vlády je, aby v spojení s druhými veľmocami pracovali na zabezpečení svetového pokoja.

Zasedajúcim delegáciám predostrený je nasledujúci

Spoločný rozpočet.

Výdavky.

I. ministerstvo zahraničia :

riadne výdavky	18,757.097 korún.
mimoriadne výdavky	197.618 «
Súhrnom:	18,954.716 korún.

II. Ministerstvo vojny.

A) Armáda;	
riadne výdavky	403,557.769 korún
mimoriadne výdavky	1.197.000 «
Súhrnom:	404,754.769 korún.

B) Válečné námorníctvo:

riadne výdavky	70,127.810 korún
mimoriadne výdavky:	4,639.400 «

III. Ministerstvo financií:

riadne výdavky	5,507.493 korún.
----------------	------------------

Súhrnné výdavky:

všetkých troch spoločných ministerstiev:	
riadne výdavky	497,950.169 korún.
mimoriadne výdavky	6,024.019 «
Spolu:	503,974.188 korún.

Prijmy.

Prijmy troch spoločných ministerstiev	10,573.866 korún.
Čistý dôchodok z cla	197,704.169 «
Súhrnom:	208,278.035 korún.

Súhrnné výdavky	503,974.188 korún.
Súhrnné prijmy	208,278.035 «
Súhrnom treba zaokrýť:	295,696,153 korún.

Z tohoto obnosu v pomere kvoty na Uhorsko pripadá 107,633.399 korún, na Rakúsko ale 188,062.754 korún. Krem toho spoločný minister vojny na vyvinovanie armády pýta ešte čo mimoriadnu potrebu 19 millionoč korún, na vyvinovanie válečného námorníctva ale 68 millionov korún.

Peter, král srbský; Karol, král rumunský; Nikita, král černohorsky a Ferdinand, král bulharsky.

král
aj-
cie.
eni
ra-
el-
ho
na-

pri-
.754
ino-
19
ctva

B E S E D N I C A

Radost a žalost.

III.

— Počul som — hovoril, keď si ku mojej posteli sadol — že tu bolo obecné predstavenstvo a popisali ti všetko. Je to pravda?

— Veru je pravda!

— Škoda, že ešte aj kožu neodrali z teba — hovoril Jakub.

— Oh priateľu — odpovedal som — ešte aj takáto reč mi dobre padne! Pravda, my sme boli niekedy dobrí priatelia?

— Niekdy? — opakoval Bochnik so zadivením. — A teraz nie?

— Teraz som vo veľkej biede, nemám žiadneho dobrého priateľa — hovoril som zúfale.

— Ty nemáš dôvery, Janko, zle súdiš — hovoril Jakub a ani slova nehovoriac odišiel urazený.

Na druhý deň žid priniesol písmo.

— Tu je písmo — začal hovoríť. — Jakub Bochnik všetok tvoj dlh vyplatil.

— Ako? — pýtal som sa s podivením.

— Tak, že tvoju prácu na seba vzal. A už aj dnes za teba pracuje v lese.

Jakub Bochnik bol poriadny mladík z našej obce a veľmi úprimný mladý človek. Taký úprimný a dobrosrdečný, že to ani vysloviť neviem. Prv než ma vzali za vojaka, spolu sme pracovali; od tej doby sme sa ale nevideli. Teraz čo som bol doma, tiež som ho nevidel, lebo on na druhom konci obce býva. Len tolko som vedel o ňom, že mu rodičia zomreli a teraz so svojou sestrou gazduje. Viac raz som ho chcel vyhľadať, by chcel som sa s nim o niečom vyprávať, ale vždy som sa haňbil, alebo som sa neopovážil. Keď on nepríde skorej ku mne, kto vie, či ho volakedy uvidím.

Na druhý deň zas prišiel.

Už sa zvečerilo.

— Čo robíš priateľu? — spýtal sa s dobrotivou tvárou.

— Čo by som robil? Ležím.

— Vieš prečo som prišiel k tebe?

— Ako by som to vedel?

— Ku tebe sa prístahujem, alebo ty príď ku mne — hovoril.

— Ako?

— Tak ako hovorím — odpovedal Jakub. — Chorý si a kto vie, či vyzdravieš? Potrebuješ niekoho, kto by ti hospodárstvo viedol ale aj teba opatroval. Tu je jaro, orať a siať je treba.

— A čo bude s tvojim hospodárstvom? — spytoval som sa.

— O mňa sa nestaraj! Aj na to mám ja starosť. Zajtra teda prídem ku tebe.

Volačo som chcel hovoríť, ale Jakub nepripustil ma ku slovu.

— Ešte vždy nemáš dovery! — hovoril ku mne a odišiel.

★

Ako keď ustavične prší a potom zas svieti slnko, tak to bolo aj so mnou.

Po búrke býva jasno.

Jakub prišiel ku mne, dlh som mal odrobený, sestry moje si čas vyslúžily, navrátily sa do rodičovského domu a onedlho som aj ja vyzdravel.

Jakub tak sa ku mne choval, ako vlastný brat.

Tešil ma a posmeľoval.

Pracoval a kedy-vtedy tak spievali, ako nejaký slávik. Aj sám som sa rozveselil.

Naraz mi odkáže obecné predstavenstvo, že aby som sa hneď hlásil.

Išiel som!

— No, už sa lepšie cítiš?

— Trošku lepšie — odpovedal som.

— Ako sa máte doma?

— Ako by sme sa mali, prosím. Zle, ako na takom mieste, kde sú siroty, ktoré nemajú ani otca, ani matku Keby ma — nedaj Bože — zas ku vojsku povolali, všetko je ztratené. Chalupa i hospodárstvo.

— Kto ňa opatroval počas tvojej choroby?

— Jakub Bochnik — odpovedal som.

— To je statočný mladík — hovoril predstavený obce.

— Vieš prečo som ňa dal volať?

— Ani tušenia nemám, keď len nie ku vojsku.

— Ale veru uhádol si. Prišiel tvoj priepustný list.

— Priepustný list? — vykriknul som s veľkou radosťou. — Ako je to možno pane?

— Zadal som prosbu za teba ku ministerstvu, bo ten žandár mi všetko rozpovedal.

— Ktorý žandár?

— Ten, ktorý ňa v snahu polozmrznutého našiel. Všetko viem! — hovoril rychtár,

— Oh, môj dobrý pane! — vykriknul som a na kolená som padnul. — Nech vám Boh zaplatí všetko, čo ste so mnou urobili. Nech vám dá dobrého, stáleho zdravia!

— Dobre, dobre — pretrhnul ma rychtár a doložil k tomu:

— Len id domov, ožeň sa a gazduj.

★

— Čo chceli? — spýtal sa ma Jakub, keď som prišiel domov.

Ukázal som mu moje konečné prepustenie od vojska a rozpovedal som mu, čo mi hovoril rychtár.

Jakub smraštil čelo.

— Priateľu, netešíš sa tomu, že ma od vojska konečne prepustili?

— Teším sa, ale nie celkom.

— Prečo?

— Preto; všetko slúži človekovi na ošoh.

— Ohó, priateľu, týmto nevyhneš otázke; len mi hovor, čo máš na srdci.

— Počuj teda, keď si zvedavý. Už nemôžeme spolu bývať.

— Prečo?

— Preto, bo sa oženíš.

— To je pravda, že sa ožením, ale čo je na tom...

— Ty si blázon! — hovoril Jakub a začal hvizdať.

Tak urobil vždy, keď sa rozhneval.

— Pravda, neškodí to, keď vypočuješ aj blázna — začal som znova rozhovor.

— No, vypočujem ťa — odpovedal.

— Daj mi tvoju sestru za ženu!

— Čo hovoríš? Ako?

— Vážne to hovorím.

— A čo mám potom sám robiť?

— Keď sa ti bude líbiť, ostaneš u nás, keď nie, ožeň sa aj ty a spolu budeme hospodáriť.

— Hm! — mrmlal Jakub.

— Tak veru, priateľu, tak.

Keď sa vec tak má, ožením sa aj ja.

— Len sa ožeň, priateľu, ale bez žartu.

— Dáš mi tvoju sestru?

— Moja sestra je sirota a k tomu ešte aj chudobná, Ty si ale bohatý.

— Ty blázon! — vykriknul Jakub a zas začal hvizdať.

— Dáš mi ju a či nie? — spýtal sa potom.

— Keď tak žiadaš, aj obidve, priateľu — a ja...

— No len pomaly, nebuď tak štedrým, — zakriknul volakto za mnou, bo musím poznamenať, že sme boli v zahrade. — Nedávaj jednomu obidve sestry, lebo aj ja chcem aspoň jednu.

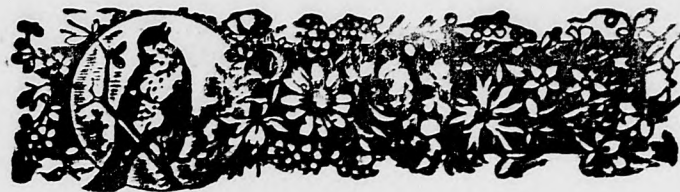
Obrátil som sa a mladého žandára som videl predomnou, ale v občianskom rúchu a palicu mal v ruke.

— Oh moj dobrý pane, ktorý ste mi život zachránil, ako ste sa dostali sem a k tomu ešte v takomto rúchu?

— Už mám dosť tej služby! — odpovedal žandár. — A ja nie som žiadnym pánom, lež taký človek ako vy.

(Dokončenie nasleduje.)

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kreštan». «Kreštan» už cez XIX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kreštan číta a predpláca len «Kreštan».

CHYRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ v Budapešti. V pondelok 4. novembra o 5. hodine večer jeho veličenstvo ku dlhšiemu pobytíu dorazil do Budapešte. Obyvateľstvo hlavného mesta na tisíce a tisíce hrnulo sa k privítaniu jeho veličenstva a stálo po uliciach od západného nádražia až po budínsky hrad. Z radov prepočetného obecnstva celou cestou ozývaly sa výkriky: Nech žije jeho veličenstvo! Dolu s Lukácsom! Abcug Tisza! Slobodné volebné právo ľudu!

Chýry z biskupstva košického. Katolícky autonómny kruh košický 30. okt. vydržoval slávnostné shromaždenie, v ktorom ohrozoval sa proti neslušným a lživým pomluvám, akými prešovský profesor luteránsky menom Michal Réz opovážil sa napadnúť osvieteného pána biskupa. Duchovenstvo stolice abaujskej, zarovnak ostro ohrozovalo sa proti opovážlivosti, akou luteránsky profesor Michal Réz napadol osvieteného pána biskupa, ktorému city vernosti a oddanosti v mene abaujského duchovenstva predniesol stoličný hlavný dekan, praelat-kanonik Ondrej Kozora.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Pápež Pius X. pri Vatikáne dal teraz vystaviť už druhú ľudovú školu. Nova škola pozostáva z 13 sieň. Taifunom (hrozný víchor) stihnutým na filippinských ostrovoch svätý otec na pomoc poslal 10.000 lir. — Földeáksky farár Ján Hoffmann na vystavenie piatej siene tamojšej r. k. dievčenskej školy daroval 4000 korún. — Vacovský biskup gróf Karol Csáky na budapeštiansky kostol Veľkej Patrónky Uhorska daroval 200 korún a ostrihomská kapitula obetola tiež 200 korún. Doteraz sossbieralo sa na ten cieľ 60.000 korún. — Benedikt Jung, benediktínsky profesor v Pannonhalme na podporu kat. tlače daroval 100 korún.

Chýry zo Spiša. Gejza Salamon, bývalý náš hlavný župan 23. októbra do stavu manželského vstúpil s grófkou Helenou Bethlen, s dcérou nebohého grófa Ondreja Bethlena, nekďajšieho ministra orby. — V Spišskej Sobote spolok spišských lekárov a lekárnikov 30. októbra vydržoval svoje tohoročné zasadnutie. Lekárski a lekárnickí odborníci držali prednášky o zachovaní lekárskeho tajenstva, o potrebnosti lekárskej opatery, o účinkujúcej schopnosti srdeca a o liečivej sile švábovského minerálneho žriedla a minerálnej vody v tamojšom okolí predchádzajúcej. — Tribský r. k. učiteľ Ján Király 22. okt. večnú vernosť sľúbil slečne Jolánke Loja, dcére učiteľa krompachského. — V Novej Vsi založený je katolícky ženský spolok, ktorý má doteraz 250 údov. Predsedníčkou jemanželka dra Mateja Wesselényiho. Účinkovanie

tohoto spolku rozprestiera sa na záležitosti chudobných sirôt, kat. čelade a novej kat. občanskej dievčenskej školy, na ktorú už veľa obetoval náš osvietený pán biskup dr Alexander Párvy. — Harichovskému r. k. učiteľovi Ferdinandovi Mudrymu Minister výučby svoje uznanie vyslovil za jeho dlhoročné horlivé účinkovanie. V Haligovciach spolok kresť. striezlivosti má 163 údov. Minister obchodu na jeden rok predĺžil dovoľenie na prípravné práce železnice medzi Tatranskou Lomnicou a Belanskými Kúpeľami s dotknutím sa Matlarova a Kézmarských žlabov. Zarovnak predĺžil povolenie prípravných prác železnice z Tarajky na Slavkoský štít. Vo Farkašovciach gazdovský sluha Jozef Lugos dostal ministerskú odmenu a uznajúcu listinu za svoju dlhoročnú vernosť a usilovnosť na jednom pánstve. — Všetci bulharskí zahradníci i z našej stolice ponáhľali sa na bojište. Doteraz padlo ich udajne už 21. — V Lubických kúpeľoch ruskinovský roľník Ján Wolf udajne obešil sa preto, že ho zanechala manželka. — V Podhradí 22. októbra v 68. roku života svojho po prijatí sv. sviatostí zomrela manželka staviteľského podnikateľa Pavla Mihalyika staršieho, rodz. Maria Kiczos, ktorá ešte len pred týždňom slávila svoj zlatý sobáš. V Krompachoch mladíci Štefan a Michal Lang z tamojšej fabríky za dlhší čas ukradli väčšiu zásobu mädu. Chytili ich práve vtedy, keď v Košiciach predávali s mädom naplnenú nádobu jednému kupcovi. Levočský súd odsúdil ich na tri mesiace do väzenia. — V Levoči náš stoličný gazdovský spolok na stoličnom dome 1., 2. a 3. novembra zariadil výstavu kvetín. Počas výstavy odborník milovník kvetín držal prednášku o opatrovaní izbových kvetov. — Ku kluknavskej r. k. škole za učiteľa vyvolili Jána Kunkolyho, ku kubachskej Petra Kőrösiho a do Lackovej Vincenta Gondzsura učiteľa forbasského. — V Spišskej Belej pre nákazlivé detské choroby zavreli štátnu ľudovú školu a detskú opatrovňu. V Magure 26. októbra napadlo 10 centimetrov snehu, 27. októbra večer bolo sedem stupňov zimy.

Honvédhusári ostanú v Košiciach. Z Košíc oznamujú, že dľa spoľahlivej zprávy košický 5. honvédhusársky pluk aj ďalej ostane v Košiciach a mimo toho aj veliteľstvo honvédske-jazdeckej brigády z Debrecína preložia do Košíc.

Zhorely mníšky. V meste San-Antonio (štát Texas) v tamojšom katolíckom sirotinci 31. októbra vypukol oheň a celý sirotinec zhorel. Oheň sa tak rapidne šírila, že náčelníca sirotinca, päť mníšiek a dve siroty zahynuly a jedna mníška utrpela smrteľné popáleniny. Ostatné siroty podarilo sa zachrániť.

Tá pálenka. Z Makóva sdeľujú, že tam Alexander Bodzási predtým bol bohatým obchodníkom, ale sa stal pijanom a jeho obchod zo dňa na deň klesal. Z obchodníka stal sa malý kramárík, ale si konečne aj malý kráamec prepil. Skliepok mu tieto dni zavreli. Bodzási po tomto smutnom konci skočil do studne a utopil sa.

Bezbožná služka. V prusko-poľskej obci Vadovici mŕtvých našli zemepána Jablovského a jeho päťčlenovú

rodinu. Vyšetovanie ustálilo, že služka otravu miešala do jedla, bo jej v predošlý deň vypovedali. Vražednicu už zatkli.

Vylámal stenu žalára. Policia v Nových Zámkoch v stredu 30. októbra zatkla jedného podozrivého cudzinca, ktorý povedal o sebe, že je Ján Molnár zo Sopronu. Policaj spýtala sa šopronskej polície, ktorá ustálila, že v Soprone Jána Molnára neznajú. Policia teraz už bola na čistom, že má do činenia so závratníkom, nariadila stopovanie a Molnára dočasne zatkla. Molnár s ostatnými väzňami v stredu 30. októbra večer nosil drevo do väzenia a medzi drevom vpašoval si čakan do celly. Týmto čakanom okolo polnoci nad dvermi celly vylomil otvor, cez ktorý vyskočil von, ale ho jeden strážnik chytil. Odtedy už vysvitlo, že sa volá Franc Wagner a je jedon z najnebezpečnejších vlamačov. Medzi iným vysvitlo o ňom, že 29. okt. v noci ozbíjal dom expositúry pre ochranu proti povodni a ohňu v Ostrihome.

V Portugalsku 700 katolíckych kňazov nevinne trpí v žalároch. Kňazské rúcho pod pokutou neslobodno nosiť. Klerici musia tiež konať vojenské služby. Od freimaurerov veru všetko vystačí.

Nešťastie pri stavbe. Lučenský staviteľ Gustav Trellay stavia žandársku kasárňu v Šalgotarjáne. Staviteľ 26. okt. popoludní s 3-ročnou dcérkou išiel k už takmer dostavenej budove, medzičím sa srútil jeden komin, krov a jedna stena. V srútenom dome Srellayho dcerka a jeden murár zomreli, staviteľ, dvaja robotníci a jedna robotníčka boli nebezpečne ranení.

Oheň. V Detve (st. zvol.) 30. okt. večer z neznámej príčiny vypukol oheň. Dva gazdovské domy s pobočnými budovami a krmom zhorely. Škoda, ktorá je na 12.000 korún šacovaná, čiastočne sa vynahradi, ponač tak stavanja ako aj krm proti ohňu byly assekurované.

Každý hospodár, prv než by kdekolvek objednal si potrebné motor stroje, nech vo vlastnom záujme s úplnou dôverou obráti sa na motorovú, po celej krajine známu fabríku Ludvika *Kállai*-ho, *Budapest, VI. Gyár-utca 28*, kde za najlepšie uznané motor mlatiacky k dostaniu sú i na čiastočné zplácanie.

Istotný liek všetkým čo trpia na pakostnicu lámku, lupanie a na iné neduhy z týchto chorôb pochádzajúce. Potieranie, lekarmi prezkúmaným a za každej príležitosti nariadeným liekom «Memfor» poskytuje uľavenie bolesti, ba úplne vylicieenie i v takých pádoch, keď iné lieky pomôcť nemohly. K dostaniu v cievach po K 2:50 a 1:50. Rozposiela Lekáreň sv. Ducha (Szentlélek-gyógyszertár), *Budapest, VI., Király-u. 12.*

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

DOPISY.

Dévényujfalu (st. prešporská)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor.

Prosím uctive o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

Snáď nenajde sa obec, ktorá by natoľko v nepriateľských táboroch rozkvasená stála, ako naša. Samospráva obce sa prevádza mizerne a len s ustavičnými zvadami. Návrhy a rady k prospechu obce a jednotlivcov slúžiace, obyčajne upodozrievajú občania. Vo všetkom panuje len nevedomosť a najväčšia nekázeň. Vrstva ľudu roľníckeho, ktorému vo verejnom živote prislúchať by mal hlavný zástoj, pridrža sa ešte vždy tej starej a hnilej zásady: sedieť za pecou a nehýbať vecou. A preto niektorí namysleného ducha ľudia, spoločenský mier a všetko k všeobecnému blahu smerujúce bez prekážky ničia a zatracujú.

Na túto zkaženosť poukazuje už aj ten prípad, že niako nemôže sa uskutočniť nášho duchovného otca všetka námaha za sriadenie čítacieho kruhu, v ktorom schádzajúc by sa mali bodrý roľníci, aby po večierky čítali a radili sa o potrebných hospodárskych záležitostiach a tak pri zábavách čerpali užitočné poučenie a nadobudli si aspoň najnutnejšieho vzdelania. Nesvornosť nedôvera natoľko rozšírili sa medzi ľuďmi, že tento nielen že úplnou ľahostajnosťou chová sa ku pohybu namerených k zveladeniu jeho blahobytu, lež ešte posmešné poznámky robí i z najšľachetnejšieho a krivým okom hľadí na tých, ktorých len bezzistne a najčistejšie city povzbudzujú aby pracovali v záujme duševného pozdviženia ľudu. Veď z lásky k ľudu svojmu Boh vzbudzuje mužov šľachetných, ktorí neustále rozmýšľajú a pracujú na tom, aby pomohli ľudu si sverenému. A kde najdu sa uskutočnovatelia dobrých rad a nauk pre život, kde ľud nasleduje vodcov svojich s plnou dôverou: tam raste dobrobyt a ľud prichádza k povedomiu svojej vznešenej hodnosti. Naopak ale jestli dobré rady a nauky a napomínania nenajdu priaznivú ozvenu v srdciach ľudu, tam všetky námahy sú daromné. Preto všetci bez rozdielu verne nasledujme tú radu: Urob všetko, čo za blahobyť ľudu robíš ti káže čisté svedomie a šľachetné srdce!

Wr.

***

Z V, Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otihodný Pán Redaktor!

Ráďte prosím tento môj krátky dopis uverejniť v našom «Kresfane».

Dychtively čakáme, jakého farára dostaneme. Najlep-

šie by bolo, keď by našu faru prevzala daktorá prisna rehoľa. Asi päť údov prisneho rádu by zastali tunajšiu prácu a náboženstvo by sa vynaučovalo aj v školách filialek. Potom by nebolo tak, že celá hromada pútnikov neraz bez spovedi musí opustiť toto milostné miesto. Ani toho by sme sa nemuseli báť, že by náš duchovný otec tisol hnusný voz prekliateho liberalismu. Hej, keby žiadal od nás patrón, aby sme na javo dali tajným hlasovaním, koho chceme. Nuž ale teraz ešte nič nevieme. Kto vie robiť, kto chce robiť a kto prisno bere svoje kňazstvo: daj nám Boh takého človeka za duchovného otca a budeme spokojní.

Ján H.

***

Z Egersegu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otená Redakcia!

Ráďte prosím uverejniť teno dopis v našom milom «Kresfane».

Naša obec leží medzi Nitrou a Nitrapereszlényom, neďaleko Zbehov. Náš organista už viac rokov v rozbroji žil s našim vrele milovaným pánom farárom Jánom Vida a 10. októbra na prahu kostolnice z revolvera tri gule pustil do posväteného tela jeho a ho na mieste zabil. Teraz ten organista, Ludvík Pócs sedí v žalári nitrianskom.

My zo srdca banujeme za našim drahým duchovným otcem. Bol on tuhým ľudákom, horlivým kňazom, znamenitým rečníkom, obetavým spolkárom. Našli sa tu takí nevďačníci, že mu v noci hnusili pod oblokmí, vresk rohilili pri jeho byte v tmavú noc. A keď potom aj on vyhladával svoje právo, už bolo zle.

Dá Boh, že trest a pomsta dohoní a zastihne všetkých, ktorí strpčovali jeho život!

My veru ťažké srdce máme na nejedného. Každodenne sa modlíme, aby Boh bol milosrdný k duši zabitého a prisne spravodlivý k tým, ktorí pri duchovnej osobe ešte aj od tej posviacky vedia odbliadnuť.

S Bohom

Ján B.

***

Budapest.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Otená Redakcia!

Prosím o laskavé uverejnenie mojho dopisu v našom «Kresfane».

Nás Slovákov najviac bydlí v Jozefove. Máme tu päť kaplánov; za fčrára dostali sme teraz neodvisliaka Hoeka, ktorý predtým farároval v Kamenolome, teraz ale k nám pride. Slovensky nevie nič. A to je veľká chyba pre nás; aj dvaja kapláni Metzker a Légrády sú nesbehli v našej reči. A veď s Poliakmi je nás tu Slovákov vyše 30 tisíc. Všetkých duší je tu 90 tisíc. Máme tu kaplána Františa Bleškáň, rodáka z Oravy, ktorý je už 66 rokov starý, v Pešti účinkuje vyše 20 rokov, bol on dlhé roky kaplánom vo V. Topolčianoch.

Bohužial najdu sa tu aj takí že chodia v nedeľu do luteránskeho kostola, ako by Luther nad Krista

mohol byť. Slovenskú kázeň máme v každú nedeľu a sviatok ráno o pol 7 hodine, potom ale riadne býva tichá sv. omša so slovenským spevom spojená. O ľudovej strane kresťanskej tu není ani reč, bo tu pajú židia.

Máme tu robotnícky kruh, Jednotu Katolíckeho ľudu a iné mravnonáboženské družstvá. Sú tu nemravni nezabohovia, ale aj živou vierou skvejúci sa kresťania. Kto chce, aj tu môže žiť mravne a pobožne.

S Bohom

Bývalý drotár.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím ráčte popriať miesta týmto mojim pár riadkom v našom milom «Kresťane».

V našej stolici čini škoda priemerne asi 20 percentov v jarci a v ovsí, najviac škody je v Magure. Zhnitých zemiakov je okolo 10 percentov. Otavy a druhej konečiny vyšlo na vnivoč asi 40 percentov. Jassenná sejba oneskorila sa asi o tri týždne. Dlhé daždivé počasie zničilo si e veľkú čiastku otavy, druhej trojky a krmnej slamy, obávať sa ale predsa netreba, nedostatku krmu, bo bola dobrá prvá úroda lúk, trojky lucerny. Primerano k druhým krajom, neobstáli sme z milosti božej ešte najhoršie.

Gazda.

Spisy redakciou odporúčané.

Znamenitá kniha modlitebná je, ktorej nápi zneje «Nábožné Vzdychy ku sv. Jozefovi». Je ona veľmi obratne zostavená, stručne složená. Na zvláštnu obranu mocnú sv. Jozefa môžu rátať tí, ktorí výbornou pobožnosťou nachádzajúcou sa v tejto knihe, čím častejšie sa budú utiekať k mocnému Pestúnovi Krista. Cena utešeného výtisku 400 strán obsahujúceho len 2 koruny; dostať u dra Jozefa Janda v Nitrapereszlény.

Vrele, s úprimným srdcom odporúčame túto znamenitú knižku.

J. L., podmissionár.

Cesta kríža a tajemstvá ruženca. Cena 10 hal. Vydal dr. Jozef Janda, dekan-farár, Nyitrapereszlény.

Pre kresťanskú mládež veľmi vrele odporúčame duchovným ocom a katolíckym učiteľom veľmi znamenité dielo «Mučenica čistoty» rečené. Stojí ono len 7 halierov a obsahuje 26 strán. Obsah je diamantový, štýl prístupný a milý. Povolane je dielko toto v nevy-sloviteľnej miere prajne, podporovať poctivú mravnosť kresťanskej mládeže, ktorá je vystavená tak početným a hrozným pokušeniam tela, zlých ľudí a diabla. Veľmi odporúčame dielko toto prevzáčne. Dostať ho u dra Jozefa Janda v Nitrapereszlény.

Zapamätajte si, že pri kúpe kávového prí-davku treba rozhodne ziadat' „Francovku” a pozorovat' na továrnu známku kávovy mlyn-čok, ako na garanciu pravosti.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. List zas neskoro prišiel. Čo vystalo príde v budúcom čísle.

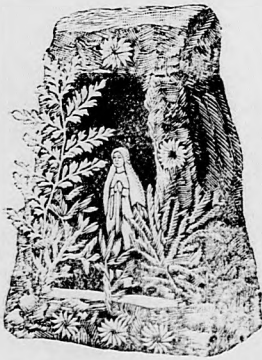
Dopisovateľ P. V nasledujúcom čísle istotne.

B. H. V. Varujte sa mungov. Není všetko zlato čo sa bliščí.

Novota!

Novota!

Lourdes-ská jaskyňa.

No. 1092 z dreva s oblakom hrubej jasnej kôry, s ozdobou haluzí a kvetín vnútorné steny posypné pekným lesklavým prachom s postavou Panny Maria lourdes-skej z parcellanu v najkrajšom vyhotovení kus po kor. 3.25. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlani peňazi cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD
Brüx, č. 3359. (Čechy).

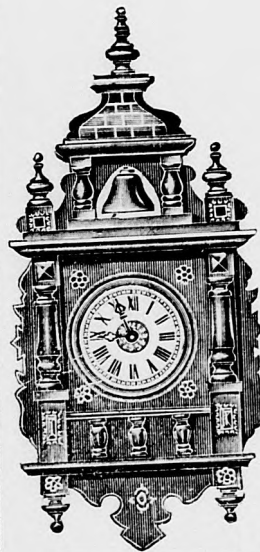
Poštovou dopisničkou žiadat si treba obrázkový hlavný cenník so 40 00 vyobrazeniami, ktorý každému posielca sa zdarma a franko.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 80,

86, 42 K. — **Hotové posteje.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 100 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtov. jeme vo veľkosti dla vôle. Trojčlovu srstennú matrac na jednu posteť K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko a poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. Arthur Wollner Lobes 135., pri Pilsen (Čechy). Podrobný cenník zdarma.

BUDÍČEK

s hlasom vežového zvona.

No. 440. I-a kvality s chodom 30 hodin, bije celé a pol hodiny, so strojom budička pevného hlasu, ako vežový zvon, v pekne rezanom štíte, s pozlátanou ozdobou z metalu, 56 cm. výšky, komplet s tromi pozlátanými pondusami kus po K 11.80.

No. 440. S osvetleným číselníkom cez noc K 12.40.

No. 4434. Budiček hlasu vežového zvona, chodu 30 hodin, bije pol a celé hodiny, v pol okruhom ráme K 17.80.

No. 4434 1/2. Cez noc s osvetleným číselníkom K 8.40.

Reálna 3-ročná záruka na písma. Riziko vytvorené alebo návrat peňazi.

Zasiela s poštovou dobierkou prvá dieľna hodín

Hanns Konrad,

cis. a král. dvorný zásielca
Brüx, č. 3341. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami darmo a franko.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 5. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor. 23:10—23:75
„ stolnobelohradská, nová	„ 22:95—23:55
„ peštianska, nová	„ 23:00—23:65
„ banátska, nová	„ 23:45—24:25
Raž prvotriedna	„ 21:25—21:45
„ druhotriedna	„ 21:05—21:25
Jačmeň nový, prvotriedny	„ 20:40—21:00
Ovos prvotriedny	„ 23:00—23:80
„ druhotriedny	„ 22:00—22:50
Datelinové sáeme, červená datelina	kor. 200:00—210:00
„ lucerna	„ 110:00—136:00
Otruby drobné	kor. 12:00—12:26
„ hrubé	„ 12:00—12:20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:60	17:30	17:00	16:70	16:20	15:80	15:20
č.	7	7½	8				
K.	14:80	13:80	10:40				

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Fazula veľká biela	kor. 22:00—23:00
Fazula strakavá	„ 25:00—26:00
Šošovica čistá	„ 40:00—63:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	„ ————
„ „ ružové	„ 9:00—10:20
„ „ žlté	„ 9:20—11:00
Hrach lupaný	„ 30:00—32:00
Hrach nelupaný, čistý	„ 30:00—32:00
Rasca (kmin)	„ 81:00—81:00
Mak	„ 135:00—136:00
Kukurica	„ 18:30—18:60

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor. 41:00—41:00
„ „ White-Star (***)	„ 36:00—36:00
Cukor v klobúkoch	„ 94:00—94:50
„ kockový	„ 98:50—99:00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„ 64:50—65:00

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 192:00—193:00
Slanina mestská 4-kusová	„ 166:00—167:00
„ „ 3-kusoá	„ 168:00—169:00

A vonatok indúlása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1912. október hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

A vonatok indúlása Budapest ny. p.-udvarról.				Érvényes 1912. október hó 1-től.				A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.									
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	honnan			
				Délelőtt					Délelőtt								
154	5:05		sz. v.	Vác	176	5:50	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	151	5:05	sz. v.		Dunakeszi-Alag				
152	5:15		„	Rákospalota-Ujpest	123	6:00	„	Párkány-Nána	723	5:25	„		Cegléd				
122	5:25		„	Ersekújvár	724a	6:10	„	Cegléd	725a	5:35	„		Cegléd				
718	5:40		„	Szeged, Szolnok	724	6:35	„	Nagymaros	4108	5:50	„		Esztergom				
4102	6:00		„	Esztergom	4114	6:40	„	Esztergom	133	5:55	„		Nagymaros				
156	6:20		„	Rákospalota-Ujpest	726	6:45	„	Cegléd, Szolnok	725	6:00	„		Cegléd				
6502	6:35		„	Lajosmizse, Kecskemét	1406	6:50	gy. v.	Pozsony, Zsolna, Berlin	153	6:05	„		Rákospalota-Ujpest				
102	6:50	k. ost. ex. v.		Wien, Páris, Ostende	130	6:55	sz. v.	Párkány-Nána	6507	6:10	„		Lajosmizse				
506	7:00	gy. v.		Segesvár, Stanislaw	173	7:10	„	Rákospalota-Ujpest	721	6:20	„		Szolnok, Cegléd				
1402	7:05		„	Zsolna, Berlin	723	7:35	„	Cegléd	9011	6:25	k. o. e.		Konstantinápoly, Belgrád				
104	7:55		„	Nagyszombat, Wien	6508	7:40	„	Lajosmizse	7012	6:30	„		Konstantinápoly, Bukarest				
158	8:00	sz. v.		Dunakeszi-Alag	132	8:00	„	Vác	135	6:35	sz. v.		Nagymaros				
708	8:10	gy. v.		Orsova, Bázias	710	8:05	„	Bukarest, Bázias	1407	6:40	„		Berlin, Zsolna				
712	8:40	sz. v.		Temesvár, Karánsebes	182	8:15	„	Dunakeszi-Alag	4105	7:10	„		Esztergom				
134	8:45		„	Nagymaros	1408	8:40	„	Wien, Páris	709	7:15	„		Bukarest, Bázias				
4104	9:05		„	Esztergom	118	9:30	„	Wien, Páris	125	7:20	„		Párkány-Nána				
114	9:15		„	Wien, Berlin	502	9:35	gy. v.	Bukarest, Stanislaw	727	7:25	„		Cegléd				
180	9:45		„	Rákospalota-Ujpest	184	10:00	sz. v.	Dunakeszi-Alag	501	7:30	gy. v.		Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget				
182	11:00		„	Rákospalota-Ujpest	706	10:15	gy. v.	Szeged, Bázias, Bukarest	157	7:40	sz. v.		Vác				
6504	11:10		„	Lajosmizse, Kecskemét	720	10:50	sz. v.	Kiskunfélegyháza	6501	7:50	„		Kecskem., Lajosmizse				
116	12:00		„	Wien	4116	11:10	„	Esztergom	155	7:55	„		Rákospalota-Ujpest				
				Délután													
164	12:05		„	Rákospalota-Ujpest	9023	11:20	k. o.	Belgrád, Konstantinápoly	127	8:05	„		Párkány-Nána	4107	8:15	„	Esztergom
714	12:10		„	Szeged	7024	11:30	exp. v.	Bukarest, Konstantinápoly	4108	8:20	„		Páris, Wien	719	8:20	„	K.-K. Félegyháza
1404	12:20	gy. v.		Zsolna, Berlin	146	11:35	sz. v.	Nagymaros	129	8:40	„		Nagymaros	159	9:10	„	Dunakeszi-Alag
138	12:25	sz. v.		Nagymaros													
4106	12:30		„	Esztergom													
166	1:00		„	Rákospalota-Ujpest													
41404	1:05	tsz. v.		Piliscsaba													
163	1:30	sz. v.		Dunakeszi-Alag													
4108	1:50		„	Esztergom													
106	2:00	gy. v.		Wien, Páris													
504	2:05		„	Szatmar-Nemeti, Brassó													
126	2:10	sz. v.		Párkány-Nána													
170	2:15		„	Rákospalota-Ujpest													
4110	2:20		„	Esztergom													
108	2:30	gy. v.		Wien													
120	2:35	sz. v.		Galánta													
704	2:40	gy. v.		Bukarest, Bázias													
722	2:45	sz. v.		Cegléd													
6506	2:50		„	Lajosmizse, Kecskemét													
140	3:55		„	Nagymaros													
174	4:10		„	Rákospalota-Ujpest													
716	4:30		„	Szeged													
110	5:15	gy. v.		Wien													
142	5:20	sz. v.		Nagymaros													
72403	5:40		„	Cegléd													

A vonatok indúlása Buda-Császár-fürdőre.

A vonatok érkezése Buda-Császár-fürdőbe.

4002	5:55	sz. v.	Esztergom	délelőtt
4004	8:54	„	Esztergom	„
4006	12:15	„	Esztergom	délután
40404	12:57	„	Piliscsaba	„
4010	2:11	„	Esztergom	„
4012	6:13	„	Dorog	„
4016	11:03	„	Esztergom	„

4001	5:30	sz. v.	Dorog	délelőtt
4005	7:16	„	Esztergom	„
4007	8:20	„	Esztergom	„
4009	10:04	„	Esztergom	„
4011	2:10	„	Esztergom	délután
4013	5:20	„	Esztergom	„
40173	8:21	„	Piliscsaba	„
4015	10:07	„	Esztergom	„

1) Csak vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik. 2) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik. 3) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap közlekedik. 4) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

1) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon. 2) Érkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton. 3) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.

Rušeň!

!!! 18 prvými vyznameniami !!!

Ludvik Kállai motor dielna

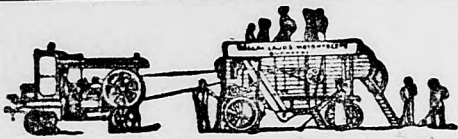
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvzrelej Ludvika Kállai

elektrické benzínokomobil stroje ku mlatbe

s dvojm vystrojením ku čisteniu.

Učinná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlátený stroj prítomnosti

Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Mnoho času a penazí každý usposí, kto sa sám holi a k tomu upotrebí Náčinie k holeniu číslo 8730.

zatvorené v pekne politirovanej 20 cm. dlhej 15 1/2 cm. širokej, 6 cm. vysokej škránke, so zrkadlom k postaveniu, obsahu e všetky k holeniu potrebné nástroje 1 brtvu zo solingen striedhornej ocele, 1/2 širokú 1/4 plí ko brúsenú vybrúsenú pre každú bradu a hneď k upotrebeniu 2. Dobrý remeň k brúseniu 3 škatuľku hmoty k potieraniu remeňa. 4. jednu škatuľku antiseptického mydla k holeniu. — 5. niklovanú nádobu pre mydlo. 6. jeden puzík s niklovanou rúčkou.

Komplet. 5.—

Prima kvalita len K 5.—
Toisté náčinie, lež britva ochvaným strojom pre nezbehých (Porezanie vytvorené s úpravou K 5.60. k holeniu miesto britvy obsanuje niklovaný aparát k holeniu s 5 dvojreznými britvaní. Nezbehým k odporúčeniu K 4.80.

— Žiadne riziko! — Výmena povolená alebo návrat peňazí! —
Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazí

cis. a kr.
dvorný zásielca **Hanns Konrad**
vývozný dom Brüx, číslo 3357.

Hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazením na žiadosť každému zdarma a franko.

Továrne ceny:

Šatky flanelové na hlavu	...	K 1.50
Pletené vesty s rukávami	...	« 2.50
Jemné pletené vesty s rukávami	...	« 3.60
Pletené vesty pre chlapcov	...	« 2.—
Zimné triká s dvojitými prsami	...	« 1.20
Veľké flanelové košeľe s golierom	...	« 1.50
Veľké tmavé košeľe pre mužských	...	« 1.40
Veľké ženské košeľe flanelové	...	« 1.20
Biele košeľe s vyšivanim	...	« 1.40
Podvážniky pletené tučet	...	« 3.—
Tažké punčochy pre ženské tučet	...	« 4.—
Triká pre deti v každej veľkosti	...	« 1.—.90

Adolf Zucker, Pilsen S. 3. (Čechy).

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak päper 18 K, 24 K Biele ako sna mäkké jak päper, driapané 30 K, 42 K. — **Hotové posteľe.** Červeného cínovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodné perina 140 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 8.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 100 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 4.—, 5.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho hotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdilovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jaťovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a návrat peňazí dovolené. Za nezopovedné návrat peňazí obsírný cenník zdarma a franko.
Benedikt Sachsel, Lobes 130. tri Pilsen (Čechy).

ZDARMA

a franko na žiadosť dostane každý môj hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami každého druhu v domácnosti potrebných predmetov a prežitostných darov.

HANNS KONRAD

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx, číslo 3375. (Čechy)

Niklové vačkové hodinky K 4.20

Stříborné hodinky K 8.40

Niklové budíčky K 2.90.

Pendlové hodiny K 8.50.

Horný s kukučkou K 8.50.

Husle K 5.50. Harmoniky k fahaniu K 5.—.

Revolver K 6.—.

Pro ľuďnej práce predmety z kože z ocele v najbohatšom výbere.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi ľahké, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele ľahké 10 K; najľahšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaného građu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazí obsírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Pri panjúcej veľkej drahoty potravíných článkov je **bryndza**

nasledkom zvláštnej zázivnosti nevyhnutne potrebný najobľúbenejší článok v každej domácnosti.

Prvá dielňa liptovskej karpátskej ovčej bryndze

Filip Pevný Liptovský Sv. Mikuláš

(Založená 1873.)

Odporúča I. bryndza (mladá) ... K 5.70

Odporúča II. bryndza (stará) ... K 5.20

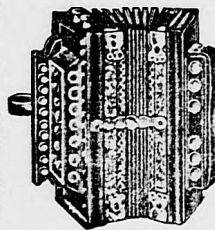
V diežkach po 5 kilogramov zasiela sa franko na každú poštovú stanicu. Podrobný cenník a reklam-tabu e na žiadosť zdarma a franko.

Dobré harmoniky K 5.—.

Odpredané viacej ako 200.000.

Žiadne riziko!

Zámena povolená alebo návrat peňazí.

Číslo 3009/4 10 tastiek, 2 registre 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm K 5.—

Číslo 654 8 tastiek 1 register 24 hlasov, veľkosť 2x14 cm. K 5.40

Číslo 305 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 26x14 cm. K 6.40

Číslo 663 10 tastiek 2 registre 30 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—

Číslo 685/2 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 28x16 cm. K 9.50

Školka k samoučeniu na každej harmonike zdarma.

Zasiela s poštovou dobierkou c. a k. dvorný zásielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom

Brüx číslo 3345. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému franko a zdarma.

Proti lámke a pakostnici

zvláštny a chýrny lekári preskúmaný ideálneho slozenia liek je **Menfor**. Zvláštne účinkuje pri neduhoch lámky a pakostnice, pri lupaní v údoch a v hlave istotne zastavuje boľosti. **Menfor** je suchá masť k natieraníu, ktorá už po jednotlivom natretí chytro zastaví boľosti. — Túbus **Menfora** na príbu K 1.50. Veľký túbus K 2.50.

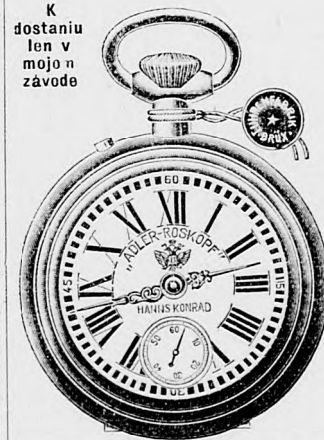
Zasielanie poštou každodenne. — Pri voprednom doposlaní peňazí stojí viac len o 14 halierov.

Rozposielajúci miesto: **Lekárna Sv. Ducha**

BUDAPEST. VI., Király-utca 12/c. sz.

Železniční a finanční uradníci žandári roľníci atd'

K dostaniu len v mojom závode

kupujú si spoľahlivé registrované Adler Roskopf patent Anker nikkel remontoar hodin. Č. 4000 s zozlateným, v kamenných choťiacim výborným strojom K 7. Č. 4091. Tieže s ručičkami sekund K 8.—, s ručičkami sekund K 8.—. Pri každých hodinách trojročná záruka na písme! — Žiadne riziko. Zámena povolená. Návrat peňazí! S poštovou dobierkou rozposiela

Hanns Konrad

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx číslo 3336.

Čechy

Hlavný cenník so 4000 obrázkami posiela sa na žiadosť každému zdarma franko.